

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Γνώμη του Ευρωπαϊού Επόπτη Προστασίας Δεδομένων σχετικά με την πρωτοβουλία του Βασιλείου του Βελγίου, της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Εσθονίας, του Βασιλείου της Ισπανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, του Μεγάλου Δουκάτου του Λουξεμβούργου, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, της Δημοκρατίας της Αυστρίας, της Δημοκρατίας της Πολωνίας, της Πορτογαλικής Δημοκρατίας, της Δημοκρατίας της Σλοβενίας, της Δημοκρατίας της Σλοβακίας και του Βασιλείου της Σουηδίας, με σκοπό την έκδοση απόφασης του Συμβουλίου για την ενίσχυση της Eurojust και την τροποποίηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ

(2008/C 310/01)

Ο ΕΥΡΩΠΑΙΟΣ ΕΠΟΠΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ,

Έχοντας υπόψη,

τη συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και ιδίως το άρθρο 286,

τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 8,

την οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών,

τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών, και ιδίως το άρθρο 41,

ΕΝΕΚΡΙΝΕ ΤΗΝ ΑΚΟΛΟΥΘΗ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΗ:

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Στις 27 Φεβρουαρίου 2008, δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα η πρωτοβουλία 14 κρατών μελών με σκοπό την έκδοση απόφασης του Συμβουλίου για την ενίσχυση της Eurojust και την τροποποίηση της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ⁽¹⁾.
2. Δεν ζητήθηκε η γνώμη του ΕΕΠΔ σχετικά με αυτή την πρωτοβουλία. Επομένως ο ΕΕΠΔ γνωμοδοτεί κατόπιν ίδιας πρωτοβουλίας, όπως είχε συμβεί και με τις γνωμοδοτήσεις του σχετικά με την πρωτοβουλία για απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας,

ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος («συνθήκη του Prüm»), και για την πρωτοβουλία απόφασης του Συμβουλίου για την εφαρμογή της εν λόγω απόφασης⁽²⁾. Κατά την άποψη του ΕΕΠΔ, η παρούσα γνωμοδότηση θα πρέπει να αναφέρεται στο προοίμιο της απόφασης του Συμβουλίου, κατά τον ίδιο τρόπο όπως αναφέρεται η γνωμοδότησή του σε διάφορα νομοθετήματα που θεσπίζονται βάσει πρότασης της Επιτροπής.

3. Αν και τα κράτη μέλη ή η ομάδα κρατών μελών που παίρνουν την πρωτοβουλία για θέσπιση νομοθετικού μέτρου δυνάμει του τίτλου VI της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν υπέχουν νομική υποχρέωση να ζητήσουν τη γνώμη του ΕΕΠΔ, οι εφαρμοστέοι κανόνες δεν αποκλείουν τη δυνατότητα να ζητηθεί η γνώμη του ΕΕΠΔ. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει τη λύπη του επειδή τα κράτη μέλη δεν ζήτησαν τη γνώμη του στην προκειμένη περίπτωση, αφού μάλιστα ένα σημαντικό μέλος της πρωτοβουλίας επικεντρώνεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και στις προϋποθέσεις που την επιτρέπουν.
4. Ομοίως, εκφράζει τη λύπη του επειδή η πρωτοβουλία δεν συνοδεύεται από αξιολόγηση αντικτύπου⁽³⁾, στοιχείο απαραίτητο για την ενίσχυση της διαφάνειας και, γενικότερα, της ποιότητας της νομοθετικής διαδικασίας. Για τους πολίτες της

⁽²⁾ Γνώμη της 4ης Απριλίου 2007 σχετικά με την πρωτοβουλία 15 κρατών μελών σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος (ΕΕ C 169 της 21.7.2007, σ. 2), και γνωμοδότηση της 19ης Δεκεμβρίου 2007 σχετικά με την πρωτοβουλία της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για τη θέσπιση απόφασης του Συμβουλίου για την εφαρμογή της απόφασης 2007/.../ΔΕΥ σχετικά με την αναβάθμιση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος (ΕΕ C 89 της 10.4.2008, σ. 1).

⁽³⁾ Την πρωτοβουλία επεξηγεί αιτιολογική έκθεση (δεν έχει δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα, αλλά είναι διαθέσιμη για το κοινό στο αρχείο του Συμβουλίου). Ωστόσο, η αιτιολογική έκθεση δεν επιλύει προβλήματα όπως η έλλειψη διαφάνειας (μεταξύ άλλων) στα οποία αναφέρεται η παρούσα γνωμοδότηση.

⁽¹⁾ ΕΕ C 54 της 27.2.2008, σ. 4.

Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν είναι εύκολο να κατανοηθεί γιατί το στοιχείο αυτό αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της νομοθετικής διαδικασίας όταν πρόκειται για την υποβολή προτάσεων από την Επιτροπή, αλλά όχι όταν πρόκειται για πρωτοβουλία των κρατών μελών.

5. Στην προκειμένη περίπτωση, τα συνοδευτικά έγγραφα θα μπορούσαν να έχουν στοιχειοθετήσει τον επείγοντα χαρακτήρα της τροποποίησης της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ. Επ' αυτού πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η πρωτοβουλία αναλήφθηκε με σκοπό τη θέσπιση νομοθετήματος αμέσως πριν από την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισσαβώνας, η οποία θα τροποποιήσει το καθεστώς της Eurojust λόγω, μεταξύ άλλων, της κατάργησης της διάρθρωσης της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε πυλώνες.
6. Τέλος, ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζει, ότι τα 14 κράτη μέλη ανέλαβαν δεύτερη πρωτοβουλία, στενά συνδεδεμένη με την πρώτη, για την έκδοση αποφάσεως του Συμβουλίου σχετικά με το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο ⁽⁴⁾. Ο ΕΕΠΔ δεν θα γνωμοδοτήσει για την τελευταία πρωτοβουλία αφού είναι μικρότερης σημασίας από την άποψη της προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Οι πληροφορίες που μεταδίδονται μέσω του Ευρωπαϊκού Δικαστικού Δικτύου όπως προτείνεται στο άρθρο 8 της δεύτερης πρωτοβουλίας δεν επικεντρώνονται κανονικά σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.

II. ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η πρωτοβουλία και το σχετικό πλαίσιο

7. Σύμφωνα με τις αιτιολογικές της παραγράφους, η πρωτοβουλία αποσκοπεί στην περαιτέρω ενίσχυση της επιχειρησιακής αποτελεσματικότητας της Eurojust. Ο στόχος αυτός εντάσσεται σε ένα πλαίσιο στο οποίο η περαιτέρω ανάπτυξη της Eurojust θεωρείται ως λογική εξέλιξη για την οργάνωσή της. Στο πρόγραμμα της Χάγης του Νοεμβρίου του 2004 ⁽⁵⁾, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζήτησε από την Επιτροπή να μελετήσει τη μελλοντική ανάπτυξη της Eurojust. Τον Οκτώβριο του 2007, η Επιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Δικαστικό Δίκτυο στην καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση ⁽⁶⁾. Στα συμπεράσματα της ανακοίνωσης αναφέρεται ότι η τροποποίηση της απόφασης για την Eurojust θα της επιτρέψει να αναπτύξει το δυναμικό της στον τομέα της συνεργασίας και να καθιερωθεί ακόμη περισσότερο ως βασικός παράγοντας για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της τρομοκρατίας στην Ευρώπη.
8. Ο ΕΕΠΔ υπενθυμίζει επίσης ότι το άρθρο 85 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ένωσης (συνθήκη της Λισσαβώνας) θα διευρύνει τη νομική βάση της Eurojust σε σύγκριση με την ισχύουσα (άρθρο 31 παράγραφος 2 της συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης). Το άρθρο 85 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ένωσης αναφέρει, μεταξύ άλλων, την έναρξη ποινικών ερευνών και το άρθρο 86 ορίζει ότι το Συμβούλιο μπορεί να θεσπίσει Ευρωπαϊκή Εισαγγελία εκ της Eurojust.

9. Η ανακοίνωση αναφέρει ότι ο απολογισμός της λειτουργίας της Eurojust είναι θετικός και ότι ο αριθμός των εξεταζόμενων υποθέσεων από την Eurojust σημειώνει σημαντική αύξηση. Ωστόσο, σημειώνει επίσης ότι η ανάπτυξη της Eurojust πρέπει να συνοδεύεται από αποσαφήνιση και ενίσχυση των εξουσιών των εθνικών μελών της Eurojust και του Συλλογικού Οργάνου. Η ανακοίνωση στοιχειοθετεί τις αδυναμίες του υφιστάμενου πλαισίου το οποίο δεν παρέχει επαρκείς εξουσίες στα εθνικά μέλη και στο Συλλογικό Όργανο.
10. Ο ΕΕΠΔ κατανοεί την ανάγκη να βελτιωθεί το νομικό πλαίσιο της Eurojust ώστε να καταστεί αποτελεσματικότερη. Πρόκειται για αναπτυσσόμενο οργανισμό, ο ρόλος του οποίου στις ποινικές έρευνες και διώξεις διευρύνεται και θα πρέπει να διευρύνεται ώστε η Eurojust να καταστεί σημαντικός συντελεστής στον εν λόγω τομέα.

Θέση της Eurojust σε θέματα πληροφοριών

11. Στην ανακοίνωση τονίζεται ότι η πρόσβαση στα πληροφορίες είναι θεμελιώδους σημασίας. Υπό το πρίσμα αυτό είναι λογικό ένα μεγάλο μέρος των προτεινόμενων τροποποιήσεων στην πρωτοβουλία να σχετίζονται με τη θέση της Eurojust σε θέματα πληροφοριών ⁽⁷⁾. Η παρούσα γνωμοδότηση θα επικεντρωθεί στο ζήτημα αυτό το οποίο αφορά τη συλλογή, αποθήκευση και ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Στη συνάρτηση αυτή αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το δεύτερο τμήμα της ανακοίνωσης είναι κυρίως αφιερωμένο στις σχέσεις μεταξύ της Eurojust και άλλων συντελεστών της δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις. Η βελτίωση αυτών των σχέσεων είναι επίσης ζωτικής σημασίας στην πρωτοβουλία και θα αποτελέσει σημαντικό στοιχείο της παρούσας γνωμοδότησης.
12. Ο ΕΕΠΔ παρατηρεί ότι η πρωτοβουλία περιέχει διατάξεις με ιδιαίτερο ενδιαφέρον σχετικά με τη συλλογή, αποθήκευση και ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα:
- το άρθρο 9 παράγραφος 4 επιτρέπει στο εθνικό μέλος Eurojust να έχει πλήρη πρόσβαση σε ορισμένα μητρώα,
 - το άρθρο 9α ορίζει λεπτομερώς τις εξουσίες του εθνικού μέλους, συμπεριλαμβανομένων των δυνατοτήτων του σε θέματα πληροφοριών,
 - σύμφωνα με το άρθρο 12 παράγραφος 5, το εθνικό σύστημα συντονισμού της Eurojust συνδέεται με το σύστημα διαχείρισης υποθέσεων Eurojust,
 - το νέο άρθρο 13α ρυθμίζει τις πληροφορίες που παρέχει η Eurojust στις εθνικές αρχές,
 - οι διεξοδικοί κατάλογοι σχετικά με τη επεξεργασία δεδομένων στο άρθρο 15 θα αντικατασταθούν από ανοικτούς καταλόγους. Στο άρθρο 15 παράγραφος 1 σημείο ιβ) προστίθενται νέοι τύποι πληροφοριών και εισάγεται η έννοια του συστήματος διαχείρισης υποθέσεων,

⁽⁴⁾ ΕΕ C 54 της 27.2.2008, σ. 14.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 53 της 3.3.2005, σ. 1.

⁽⁶⁾ Ανακοίνωση της 23ης Οκτωβρίου 2007 [COM (2007) 644 τελικό], εφεξής «η ανακοίνωση».

⁽⁷⁾ «Θέση σε θέματα πληροφοριών»: οι δυνατότητες συλλογής πληροφοριών της Eurojust και των μελών της.

- σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 1α, το συλλογικό όργανο της Eurojust μπορεί να ανοίγει ένα αρχείο δεδομένων εργασίας της Ευρωπόλ προς ανάλυση και να συμμετέχει στη λειτουργία του. Το άρθρο 26 παράγραφος 2 διευκολύνει περαιτέρω τις σχέσεις με το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο, τον οργανισμό Frontex και άλλους συντελεστές,
- το άρθρο 27α πραγματοποιείται τις αιτήσεις δικαστικής συνεργασίας από τρίτα κράτη.
13. Οι παρούσες διατάξεις διευρύνουν τις δυνατότητες συλλογής, αποθήκευσης και ανταλλαγής δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, επομένως, επισύρουν πρόσθετους κινδύνους για την προστασία των δεδομένων αυτών. Βεβαίως δεν είναι πάντοτε δυνατόν να αποφευχθούν οι κίνδυνοι αφού οι εφαρμοστέοι κανόνες πρέπει να επιτρέπουν στην Eurojust να ασκεί αποτελεσματικά τις επιχειρησιακές της δραστηριότητες. Ωστόσο, κατά τη θέσπιση νέων διατάξεων που διευρύνουν τις δυνατότητες επεξεργασίας δεδομένων, ο ευρωπαίος νομοθέτης θα πρέπει να επιδιώκει κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων δημοσίων συμφερόντων, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της αναλογικότητας.
14. Προς τούτο απαιτείται σε κάθε περίπτωση οι εν λόγω κανόνες να θεσπίζονται βάσει ανάλυσης των αδυναμιών των υφιστάμενων κανόνων και της αναμενόμενης αποτελεσματικότητας των νέων διατάξεων. Υπό την έννοια αυτή είναι λυπηρό που η πρωτοβουλία δεν συνοδεύεται από έγγραφα τα οποία να περιέχουν τέτοια ανάλυση, παρά το γεγονός ότι η ανακοίνωση παρέχει πολλές χρήσιμες πληροφορίες. Για παράδειγμα, δεν προσκομίζονται αποδείξεις για την ανάγκη αντικατάστασης των διεξοδικών καταλόγων του άρθρου 15 από ανοικτούς καταλόγους.

Το πλαίσιο του εθνικού ποινικού δικαίου

15. Η απαίτηση παροχής αποδεικτικών στοιχείων είναι ακόμη πιο σημαντική αν συνεκτιμηθεί η πολύπλοκη πραγματικότητα στην οποία είναι υποχρεωμένη να δρα η Eurojust. Στην παρούσα φάση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, οι ποινικές έρευνες και διώξεις εμπίπτουν στον τομέα του εθνικού δικαίου. Οι σχετικοί εθνικοί νόμοι βασίζονται σε παγιωμένες νομικές παραδόσεις και διαφέρουν κατά πολύ μεταξύ τους. Καθήκον της Eurojust είναι να διευκολύνει τον βέλτιστο συντονισμό δράσης κατά τις ποινικές έρευνες και διώξεις οι οποίες καλύπτουν την επικράτεια περισσότερων τους ενός κρατών μελών, με πλήρη σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών ⁽⁸⁾.
16. Επιπλέον, η απόφαση 2002/187/ΔΕΥ αφήνει στην κρίση των εθνικών κυβερνήσεων τον τρόπο με τον οποίο θα επιτελέσουν τα καθήκοντά τους στο πλαίσιο της Eurojust, λόγω χάρη όσον αφορά τη θέση στην οποία τοποθετούν τα εθνικά μέλη.
17. Οι συνέπειες της κατάστασης αυτής είναι ποικίλες. Κατά πρώτον, φαίνεται εύλογος ο περιορισμός της διακριτικής ευχέρειας των κρατών μελών προκειμένου να εξασφαλιστεί η αποτελεσματική λειτουργία της Eurojust. Το προτεινόμενο άρθρο 2
18. Κατά δεύτερον, πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η Eurojust ανταλλάσσει πληροφορίες στο πλαίσιο πολύ διαφορετικών μεταξύ τους νομικών συστημάτων, με διαφορετικές νομικές (και συνταγματικές) απαιτήσεις όσον αφορά τη χρήση και την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές. Οι απαιτήσεις αυτές δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται για να περιοριστούν οι εξουσίες της Eurojust ως προς τη συλλογή, αποθήκευση και ανταλλαγή δεδομένων, ούτε για να μείνουν περιορισμένες αλλά, σε ένα τόσο περίπλοκο περιβάλλον, θα πρέπει να αξιολογηθούν σωστά και να μελετηθούν εκ των προτέρων όλες οι δυνητικές επιπτώσεις.

Η συνθήκη της Λισσαβώνας και ο επείγων χαρακτήρας των αλλαγών: είναι απαραίτητες οι αλλαγές τώρα;

19. Η συνθήκη της Λισσαβώνας έχει τρεις σημαντικές επιπτώσεις που σχετίζονται με την εν λόγω πρωτοβουλία:
- α) το άρθρο 85 της συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης διευρύνει τα καθήκοντα της Eurojust, ενώ το άρθρο 86 προβλέπει μάλιστα μια πιο ουσιαστική αλλαγή καθηκόντων, ήτοι, τη δημιουργία Ευρωπαϊκής Εισαγγελίας εκ της Eurojust (βλέπε και παράγραφο 8 της παρούσας γνωμοδότησης).
- β) το νομοθετικό πλαίσιο της Eurojust πρέπει να θεσπιστεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, μέσω της συνήθους νομοθετικής διαδικασίας με απόφαση του Συμβουλίου με ειδική πλειοψηφία. Η διαδικασία για παράβαση που προβλέπεται στο άρθρο 228 ΣΕΚ (άρθρο 260 της συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με τη συνθήκη της Λισσαβώνας) θα ισχύει για την εφαρμογή στα κράτη μέλη.
- γ) ως επακόλουθο της κατάργησης της διάρθρωσης σε πυλώνες, η Eurojust θα μετατραπεί σε όργανο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο οποίο θα εφαρμόζονται όλες οι διατάξεις γενικής εφαρμογής του τίτλου II της συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για παράδειγμα οι διατάξεις περί διαφάνειας και προστασίας δεδομένων.
20. Τίθεται το ερώτημα εάν θα ήταν σκοπιμότερη η αναμονή έως την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισσαβώνας προτού εγκριθεί η τροποποίηση του νομικού πλαισίου της Eurojust η οποία προτείνεται στην πρωτοβουλία.
21. Ο ΕΕΠΔ θεωρεί ότι υπάρχουν πειστικά επιχειρήματα υπέρ της αναμονής έως την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισσαβώνας. Αυτά είναι τα εξής:
- α) επιτρέπει να ληφθούν στο ακέραιο υπόψη τα καθήκοντα που αναφέρονται στο άρθρο 85 της συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης ⁽⁹⁾.

⁽⁸⁾ Βλέπε δεύτερη αιτιολογική παράγραφο της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με τη σύσταση της Eurojust προκειμένου να ενισχυθεί η καταπολέμηση των σοβαρών μορφών εγκλήματος.

⁽⁹⁾ Το άρθρο 86 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι εν προκειμένω λιγότερο σημαντικό, δεδομένου ότι δεν θα τεθεί σε εφαρμογή αμέσως μετά την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισσαβώνας.

- β) αναγνωρίζει το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως συννομοθέτη και συντελεστή στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της Eurojust ⁽¹⁰⁾.
- γ) επιτρέπει στην Επιτροπή και στο Δικαστήριο να ελέγχουν την εφαρμογή των διατάξεων στα κράτη μέλη και αποφεύγεται η υπαγωγή των νέων διατάξεων στις εξαιρέσεις του τίτλου VII του πρωτοκόλλου 36 της συνθήκης της Λισαβώνας, οι οποίες προβλέπουν ότι οι περιορισμένες αρμοδιότητες του Δικαστηρίου δεν μεταβάλλονται όσον αφορά πράξεις εκδοθείσες πριν από την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισαβώνας μέχρις ότου τροποποιηθούν ή παρέλθει πενταετία.
- δ) Επιτρέπει να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις από την κατάργηση της διάρθρωσης σε πυλώνες, πράγμα που θα μπορούσε, στον τομέα της προστασίας δεδομένων, να οδηγήσει σε εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 ⁽¹¹⁾ στην Eurojust.

III. ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ

Γενικό πλαίσιο

22. Το άρθρο 14 της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ ορίζει ότι η Eurojust, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της και για την εκτέλεση των καθηκόντων της, μπορεί να επεξεργάζεται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα. Το άρθρο αναφέρεται επίσης στη σύμβαση αριθ. 108 του Συμβουλίου της Ευρώπης ⁽¹²⁾, μνημονεύει ορισμένες γενικές αρχές της προστασίας δεδομένων και ορίζει ότι η Eurojust κατάρτιζε πίνακα των δεδομένων που αφορούν έρευνες και μπορεί να δημιουργεί προσωρινά αρχεία εργασίας τα οποία επίσης περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα.
23. Στην πρωτοβουλία δεν προτείνεται να αντικατασταθεί η αναφορά στη σύμβαση αριθ. 108 από αναφορά στην απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία στο πλαίσιο της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις ⁽¹³⁾, ούτε κατά κανένα άλλο τρόπο παραπέμπει σε αυτήν την απόφαση πλαίσιο του Συμβουλίου ⁽¹⁴⁾. Για λόγους συνέπειας, ο ΕΕΠΔ συνιστά να προστεθεί η αναφορά αυτή στο άρθρο 14 της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ.

⁽¹⁰⁾ Βλέπε την τελευταία φράση του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

⁽¹¹⁾ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Δεκεμβρίου 2000, σχετικά με την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από τα όργανα και τους οργανισμούς της Κοινότητας και σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 8 της 12.1.2001, σ. 1).

⁽¹²⁾ Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των φυσικών προσώπων όσον αφορά την αυτόματη επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, 28 Ιανουαρίου 1981.

⁽¹³⁾ Η τελευταία δημόσια έκδοση της πρότασης απόφασης-πλαίσιο του Συμβουλίου χρονολογείται από την 11η Δεκεμβρίου 2007 και είναι διαθέσιμη στα στο δημόσιο μητρώο των εγγράφων του Συμβουλίου.

⁽¹⁴⁾ Δυστυχώς, ούτε η πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Euroπόλ) (βλέπε σημείο 31 της παρούσας γνωμοδότησης) δεν περιέχει τέτοια αναφορά.

Η αναφορά αυτή είναι ακόμη περισσότερο σημαντική αφού η Eurojust ανταλλάσσει δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα με τις εθνικές αρχές οι οποίες θα δεσμεύονται από την απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μετά την έναρξη ισχύος της στα κράτη μέλη.

Το σύστημα διαχείρισης υποθέσεων

24. Στην πρωτοβουλία προτείνεται να αντικατασταθεί η αναφορά στον «πίνακα» από αναφορά σε «σύστημα διαχείρισης υποθέσεων το οποίο περιέχει έναν πίνακα». Ο ΕΕΠΔ τάσσεται υπέρ της αλλαγής αυτής, αφού αποτυπώνει καλύτερα την ισχύουσα πρακτική στο πλαίσιο της Eurojust και επιτρέπει να αποσαφηνιστεί ότι οι διατάξεις ή οι περιορισμοί για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εφαρμόζονται στο «σύστημα διαχείρισης υποθέσεων» καθεαυτό και όχι μόνο στον πίνακα.
25. Στην πρωτοβουλία προτείνεται να αντικατασταθούν οι περιορισμένοι κατάλογοι δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των οποίων η επεξεργασία είναι δυνατή δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφοι 1 και 2, από παρόμοιους ανοικτούς καταλόγους. Η λέξη «μόνο» θα διαγραφεί και στο άρθρο 15 παράγραφος 1 προστίθεται η λέξη «όπως». Πέραν μιας μικρής ασυνέπειας στην πρωτοβουλία (γιατί να προστεθεί το «όπως» μόνο στο άρθρο 15 παράγραφος 1;), κατά τη γνώμη του ΕΕΠΔ η τροποποίηση αυτή δεν θα πρέπει να υιοθετηθεί στο δίκαιο της Ένωσης. Η τροποποίηση μεταβάλλει τη φύση του καταλόγου με αρνητικά αποτελέσματα για την προστασία δεδομένων και για την ασφάλεια δικαίου, χωρίς επαρκή αιτία ⁽¹⁵⁾.
26. Ο ΕΕΠΔ δεν κατανοεί την αναγκαιότητα της τροποποίησης αυτής, αφού μάλιστα οι κατάλογοι των δεδομένων είναι ήδη σχεδόν πλήρεις. Αν απουσιάζει μια συγκεκριμένη κατηγορία δεδομένων θα ήταν καλύτερο αυτή να περιληφθεί στην ίδια την απόφαση. Η παρούσα πρωτοβουλία αποτελεί καλή ευκαιρία προς τούτο, όπως δείχνει η προτεινόμενη προσθήκη μιας κατηγορίας ιβ) στο άρθρο 15 παράγραφος 1.

Προσθήκη κατηγορίας δεδομένων

27. Η προσθήκη αυτή αφορά τους αριθμούς τηλεφώνου, τις άδειες κυκλοφορίας οχημάτων, δεδομένα για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και σχετικά με την κίνηση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αρχεία DNA και φωτογραφίες, όλα σχετικά με πρόσωπα αντικείμενο ποινικής έρευνας ή δίωξης για ορισμένους τύπους εγκλημάτων. Ο ΕΕΠΔ κατανοεί την ανάγκη επεξεργασίας των δεδομένων αυτών, αλλά θέτει μερικά συγκεκριμένα σημεία που χρήζουν αποσαφήνισης:
- α) η έννοια των αρχείων DNA δεν είναι σαφής. Είναι ζωτικής σημασίας η αποσαφήνιση της έννοιας των αρχείων DNA και της διαφοροποίησης μεταξύ των προφίλ DNA και των δεδομένων DNA τα οποία μπορούν να παράσχουν πληροφορίες για γενετικά χαρακτηριστικά ή/και την κατάσταση

⁽¹⁵⁾ Ο ΕΕΠΔ γνωρίζει ότι το σημείο αυτό συζητείται επίσης στην ομάδα του Συμβουλίου, και ότι οι εργασίες θα μπορούσαν να καταλήξουν στη διατήρηση του κλειστού χαρακτήρα του καταλόγου, πράγμα που βεβαίως θα ήταν ευπρόσδεκτο.

της υγείας ενός προσώπου. Κατά την άποψη του ΕΕΠΔ, η επεξεργασία από την Eurojust θα μπορούσε να περιορίζεται στα προφίλ DNA ⁽¹⁶⁾.

- β) όσον αφορά τα τηλεφωνικά και τα σχετικά με τη κίνηση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου δεδομένα, δεν είναι πλήρως σαφές ποια εξ αυτών περιλαμβάνονται και ποια όχι. Ειδικότερα όσον αφορά το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, η διαφορά μεταξύ δεδομένων κίνησης και δεδομένων περιεχομένου δεν είναι προφανής. Το πρόβλημα αυτό αναγνωρίζεται στα πλαίσια της οδηγίας 2006/24/ΕΚ για τη διατήρηση δεδομένων ⁽¹⁷⁾ και κατά τη συζήτηση για την εφαρμογή της οδηγίας αυτής. Το άρθρο 5 παράγραφος 2 της οδηγίας ορίζει: «Η παρούσα οδηγία δεν επιτρέπει τη διατήρηση δεδομένων που αποκαλύπτουν το περιεχόμενο των επικοινωνιών». Ο ΕΕΠΔ συνιστά να προστεθεί παρόμοια διευκρίνιση στο άρθρο 15 της απόφασης του Συμβουλίου.
- γ) οι φωτογραφίες μπορούν να αποκαλύψουν ευαίσθητες πληροφορίες του ίδιου του υπόπτου, αλλά και άλλων όπως οι μάρτυρες ή τα θύματα, υπό την έννοια του άρθρου 15 παράγραφος 2. Κατά την άποψη του ΕΕΠΔ, θα πρέπει να εξασφαλιστεί ότι η επεξεργασία των φωτογραφιών συνοδεύεται από παρόμοιες διαδικαστικές διασφαλίσεις όπως εκείνες του άρθρου 15 παράγραφος 4. Το άρθρο 15 θα πρέπει να τροποποιηθεί προς την κατεύθυνση αυτή.

β) το SitCen δεν είναι ανεξάρτητος οργανισμός αλλά οντότητα χωρίς νομική προσωπικότητα η οποία ανήκει στο Συμβούλιο. Θα πρέπει να εξεταστεί περαιτέρω πώς θα πρέπει να συναφθούν κατάλληλες σχέσεις με το SitCen, συμπεριλαμβανομένων των απαραίτητων διασφαλίσεων σε θέματα προστασίας δεδομένων.

γ) ως προς την Interpol, ο ΕΕΠΔ κατανοεί την αναγκαιότητα ανταλλαγής πληροφοριών με την Eurojust σε ορισμένες περιπτώσεις. Το κείμενο της πρωτοβουλίας είναι αποδεκτό, αλλά θα ήταν ακόμη καλύτερο εάν η συμφωνία μεταξύ των δύο οργάνων ως προς την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα υπόκειται στην έγκριση του κοινού εποπτικού οργάνου.

δ) τέλος, ο ΕΕΠΔ αντιτίθεται στην ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα μεταξύ της Eurojust και του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνειών αφού δεν φαίνεται να υπάρχει σχετικά πραγματική ανάγκη. Προτείνει τη διαγραφή του άρθρου 26 παράγραφος 10 από την πρωτοβουλία ή, τουλάχιστον, να προβλεφθεί στο κείμενο ότι η συμφωνία δεν θα αφορά την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

Συνεργασία με την Ευρώπη

IV. ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥΣ ΕΤΑΙΡΟΥΣ

28. Σύμφωνα με την έβδομη αιτιολογική παράγραφο της πρωτοβουλίας είναι επίσης ανάγκη να ενισχυθεί η ικανότητα της Eurojust να συνεργάζεται με εξωτερικούς εταίρους, όπως η Ευρώπη, η OLAF και ο Frontex, καθώς και τις αρχές τρίτων χωρών.

29. Επιπροσθέτως, το άρθρο 26 περιέχει ορισμένες νέες διατάξεις για τις σχέσεις και τη στενή συνεργασία με άλλους εταίρους όπως το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο, το Κέντρο Διαχείρισης Κρίσεων (SitCen), την Interpol και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τελωνειών. Από το κείμενο της πρωτοβουλίας προκύπτει ότι η εν λόγω συνεργασία μπορεί σε κάθε περίπτωση να περιλαμβάνει την ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Από τα ανωτέρω προκύπτουν οι ακόλουθες παρατηρήσεις:

- α) όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο, είναι πολύ θετικό ότι η παρούσα πρωτοβουλία, όπως και η πρωτοβουλία απόφασης του Συμβουλίου για το Ευρωπαϊκό Δικαστικό Δίκτυο, περιλαμβάνει ακριβείς κανόνες για τη συνεργασία.

⁽¹⁶⁾ Κατά την ίδια έννοια, βλέπε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις του ΕΕΠΔ, όπως η γνωμοδότηση σχετικά με την πρωτοβουλία 15 κρατών μελών για την αναβίωση της διασυνοριακής συνεργασίας, ιδίως όσον αφορά την καταπολέμηση της τρομοκρατίας και του διασυνοριακού εγκλήματος (Prüm), σημεία 47-48.

⁽¹⁷⁾ Οδηγία 2006/24/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2006, για τη διατήρηση δεδομένων που παράγονται ή υποβάλλονται σε επεξεργασία σε συνάρτηση με την παροχή διαθεσίμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή δημοσίων δικτύων επικοινωνιών και για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/58/ΕΚ (ΕΕ L 105 της 13.4.2006, σ. 54).

30. Όσον αφορά τη συνεργασία με την Ευρώπη, η πρωτοβουλία περιέχει διάφορα νέα στοιχεία, που κυρίως αφορούν τη θέση της Eurojust έναντι των αρχείων δεδομένων εργασίας της Ευρώπης προς ανάλυση ⁽¹⁸⁾. Το άρθρο 9α παράγραφος 1 στοιχείο γ), όπως προτείνεται, παρέχει στα εθνικά μέλη της Eurojust εξουσίες να ασκούν καθήκοντα σχετικά με αρχεία δεδομένων εργασίας της Ευρώπης προς ανάλυση. Το προτεινόμενο άρθρο 26 στοιχείο α) παράγραφος 1α είναι ιδιαίτερης σημασίας αφού ορίζει ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι το συλλογικό όργανο μπορεί πράγματι να είναι σε θέση να ανοίξει αρχεία δεδομένων εργασίας της Ευρώπης προς ανάλυση και να συμμετάσχει στη λειτουργία του. Η πρόταση αυτή είναι εκ βάθρων νέα αφού τερματίζει μια κατάσταση όπου τα νομικά πλαίσια της Ευρώπης και της Eurojust διατηρούν τα δύο όργανα πλήρως διαχωρισμένα. Συνεργάζονται, για παράδειγμα, βάσει αμοιβαίας συμφωνίας αλλά δεν έχουν άμεση πρόσβαση στα αντίστοιχα συστήματα.

31. Η πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρώπη) δεν περιέχει παρόμοια διάταξη με εκείνη του άρθρου 26 στοιχείο α) παράγραφος 1α, η οποία επιτρέπει την πρόσβαση και τη συμμετοχή της Eurojust στην ανάλυση φακέλων Ευρώπη ⁽¹⁹⁾. Αντιθέτως, το άρθρο 14 της πρότασης αυτής θέτει αυστηρούς περιορισμούς στη συμμετοχή και την ανάλυση αυτών των

⁽¹⁸⁾ Τα αρχεία δεδομένων εργασίας προς ανάλυση περιγράφονται στα άρθρα 14 και 16 της πρότασης που αναφέρεται στο σημείο 31 της παρούσας γνωμοδότησης. Στο άρθρο 26 του αγγλικού κειμένου της πρωτοβουλίας χρησιμοποιείται ο όρος Analytical Work Files.

⁽¹⁹⁾ Ο ΕΕΠΔ εξέδωσε γνωμοδότηση για την πρόταση στις 16 Φεβρουαρίου 2007 (ΕΕ C 255 της 27.10.2007, σ. 13). Η τελευταία μορφή της πρότασης χρονολογείται από την 10η Απριλίου 2008 και είναι διαθέσιμη στο δημόσιο μητρώο των εγγράφων του Συμβουλίου.

φακέλων εργασίας. Το άρθρο 14 παράγραφος 2 προβλέπει ότι μόνον αναλυτές νομιμοποιούνται να εισάγουν δεδομένα στο οικείο αρχείο και να τα τροποποιούν και ότι όλοι οι συμμετέχοντες στην ομάδα ανάλυσης δύνανται να ανακτούν δεδομένα από το αρχείο.

32. Τα παραπάνω οδηγούν σε δύο αντιτιθέμενες νομικές υποχρεώσεις. Από τη μία πλευρά, η Ευρωπόλ θα πρέπει να περιορίζει τη συμμετοχή και την ανάλυση των εν λόγω φακέλων εργασίας στους αναλυτές/συμμετέχοντες ομάδας ανάλυσης. Αφετέρου, τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα βάσει του δικαίου της Ένωσης να επιτρέψουν το άνοιγμα των φακέλων από την Eurojust και τη συμμετοχή σε αυτούς. Δεν είναι εμφανές ποια από τις υποχρεώσεις αυτές θα υπερισχύσει. Για λόγους ασφάλειας δικαίου, είναι ανάγκη το Συμβούλιο να τροποποιήσει ένα από τα δύο νομικά έγγραφα πριν από την τελική έκδοση. Αμφότερα τα έγγραφα θα πρέπει να είναι συμβατά μεταξύ τους.
33. Εν προκειμένω υπάρχει επίσης ένα θεμελιώδες ερώτημα που πρέπει να απαντηθεί. Είναι αναγκαίο το συλλογικό όργανο της Eurojust να συμμετέχει ενεργά στο έργο της Ευρωπόλ ή θα ήταν αρκετό να ζητήσει η Eurojust από την Ευρωπόλ να προβεί σε ανάλυση του φακέλου εργασίας ή/και να λάβει ενημέρωση κατόπιν αιτήσεως από την Ευρωπόλ, όπως συμβαίνει επί του παρόντος δυνάμει της συμφωνίας μεταξύ των δύο οργάνων;
34. Κατά την άποψη του ΕΕΠΔ, με δεδομένες τις παρούσες συνθήκες και απουσίας σαφούς και δημόσιου ενδιαφέροντος, θα μπορούσε να εξεταστεί ίσως η παράταση των ισχυουσών ρυθμίσεων, υπό την προϋπόθεση ότι:

- α) αυτό δεν θα θίγει τη θέση των εθνικών μελών της Eurojust και του συλλογικού οργάνου όσον αφορά τις πληροφορίες·
- β) οι διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ των δύο οργάνων είναι αρκετά δυνατοί προς εξασφάλιση συνεργασίας και αποφυγή επικαλύψεων ⁽²⁰⁾.

Η λύση αυτή θα ωφελούσε επίσης την ίδια την προστασία των δεδομένων. Οι αρμοδιότητες της Ευρωπόλ και της Eurojust ως προς την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (ποιος θα είναι ο υπεύθυνος της επεξεργασίας και ποιος ο ελεγκτής;) θα είναι σαφώς διακριτές, πράγμα που είναι χρήσιμο και υπό το φως των διαφορετικών συστημάτων εποπτείας επεξεργασίας δεδομένων τα οποία διαθέτουν διαφορετικά κοινά εποπτικά όργανα, αφού το κοινό εποπτικό όργανο της Eurojust αποτελείται από δικαστές ⁽²¹⁾.

Συνεργασία με τις αρχές των τρίτων χωρών

35. Τούτο οδηγεί επίσης στη συνεργασία με τις αρχές τρίτων χωρών. Οι ήδη υφιστάμενοι διακανονισμοί βάσει του άρθρου 27 της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου θα συμπληρωθούν από άρθρο για τους δικαστές συνδέσμους αποσπασμένους σε τρίτες χώρες (άρθρο 26α) και από άρθρο για τις αιτήσεις δικαστικής συνδρομής τρίτων χωρών (άρθρο 27α).

⁽²⁰⁾ Βλέπε επίσης σχετικά το έγγραφο συζήτησης που υπέβαλε ο Συντονιστής Αντίτρομοκρατικής Δράσης το Νοέμβριο του 2007 (έγγραφο αριθ. 15448/07 του Συμβουλίου).

⁽²¹⁾ Άρθρο 23 της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

36. Ο ΕΕΠΔ εγκρίνει αυτές τις νέες διατάξεις, αλλά ζητεί ιδιαίτερη προσοχή στο επίπεδο της προστασίας δεδομένων σε τρίτα κράτη, πράγμα που εξετάζεται στο άρθρο 27 παράγραφος 4 της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου. Ο ΕΕΠΔ συνιστά να χρησιμοποιηθεί η παρούσα τροποποίηση της απόφασης του Συμβουλίου, η οποία διευρύνει περαιτέρω το πεδίο των ανταλλαγών με τρίτα κράτη, έτσι ώστε να ενσωματωθεί σε αυτήν διαδικασία αξιολόγησης της βασιμότητας. Η αξιολόγηση αυτή θα πρέπει να γίνεται από το συλλογικό όργανο της Eurojust, με έγκριση το κοινού εποπτικού οργάνου.

V. ΕΠΟΠΤΕΙΑ

37. Η απόφαση 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου περιλαμβάνει εκτενείς διατάξεις προς εξασφάλιση της συμμόρφωσης με τους κανόνες προστασίας δεδομένων που εφαρμόζονται στη Eurojust. Το άρθρο 17 ασχολείται με τον υπεύθυνο προστασίας δεδομένων στην Eurojust, ενώ το άρθρο 23 δημιουργεί κοινό εποπτικό όργανο το οποίο ελέγχει με συλλογικό τρόπο τις δραστηριότητες της Eurojust.
38. Η πρωτοβουλία δεν προτείνει θεμελιώδεις αλλαγές στις διατάξεις αυτές που φαίνεται ότι λειτουργούν ικανοποιητικά. Προτείνεται μόνο μια μικρή προσθήκη ως προς το άρθρο 23 παράγραφος 10 ώστε να διευκρινιστεί ότι η Γραμματεία του εποπτικού οργάνου μπορεί να βασίζεται στην πραγματογνωμοσύνη της γραμματείας που θεσπίστηκε με την απόφαση 2000/641/ΔΕΥ του Συμβουλίου ⁽²²⁾.
39. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει την προσθήκη η οποία θα ενδυναμώνει τη συνοχή της εποπτείας της προστασίας δεδομένων στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις (ο σημερινός τρίτος πυλώνας). Η κτηθείσα εμπειρία με άλλα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η χρήση συστημάτων πληροφοριών ευρείας κλίμακας δεν θα μπορούσε να έχει αποτέλεσμα άλλο παρά την περαιτέρω βελτίωση της ποιότητας της προστασίας.

Δεδομένα σχετικά με το προσωπικό

40. Ένα άλλο θέμα συνέπειας που χρήζει προσοχής είναι το ακόλουθο: το άρθρο 38 της πρότασης της απόφασης του Συμβουλίου για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρωπόλ) ⁽²³⁾ αναφέρεται στο προσωπικό της Ευρωπόλ. Το άρθρο 38 παράγραφος 1 εντάσσει το διευθυντή, τους αναπληρωτές διευθυντές και το προσωπικό Ευρωπόλ στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (και παρεμφερείς κανόνες). Ταυτόχρονα, το άρθρο 38 παράγραφος 5α ορίζει ότι η Ευρωπόλ εφαρμόζει τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του προσωπικού της Ευρωπόλ. Αυτό περιλαμβάνει την παρακολούθηση της εφαρμογής του εν λόγω κανονισμού από τον ΕΕΠΔ.

⁽²²⁾ Απόφαση του Συμβουλίου, της 17ης Οκτωβρίου 2000, για τη σύσταση γραμματείας των κοινών ελεγκτικών αρχών προστασίας των δεδομένων, που έχουν συσταθεί από τη σύμβαση για τη δημιουργία ευρωπαϊκής αστυνομικής υπηρεσίας (σύμβαση Ευρωπόλ), τη σύμβαση σχετικά με τη χρησιμοποίηση της τεχνολογίας των πληροφοριών στον τομέα των τελωνείων και τη σύμβαση εφαρμογής της συμφωνίας του Σένγκεν σχετικά με τη σταδιακή κατάργηση των ελέγχων στα κοινά σύνορα (σύμβαση Σένγκεν) (ΕΕ L 271 της 24.10.2000, σ. 1).

⁽²³⁾ Τελευταίο κείμενο: βλέπε υποσημείωση 19.

41. Ο ΕΕΠΔ συνιστά το Συμβούλιο να υιοθετήσει την ίδια προσέγγιση σχετικά με την Eurojust και να προσθέσει παρόμοια διάταξη για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του προσωπικού Eurojust. Πρόσθετος λόγος υπέρ της προσέγγισης αυτής είναι ότι δεν είναι καθόλου σαφές εάν το κοινό εποπτικό όργανο είναι αρμόδιο να παρακολουθεί την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του προσωπικού Eurojust. Πράγματι, το άρθρο 23 παράγραφος 1 της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ του Συμβουλίου αναφέρεται ειδικά στην παρακολούθηση των δραστηριοτήτων της Eurojust που αναφέρονται στα άρθρα 14 έως 22 της απόφασης, πράγμα που δεν περιλαμβάνει απαραίτητα τα δεδομένα της διοικητικής διαχείρισης της Eurojust, όπως είναι για παράδειγμα τα δεδομένα που αφορούν το προσωπικό.
42. Η προσέγγιση αυτή είναι ιδιαίτερα χρήσιμη αφού η έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισσαβόνας η οποία θα τεματίσει τη διάρθρωση σε πυλώνες θα μπορούσε να επιφέρει ομοίως την εφαρμογή στην Eurojust του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 και, σε κάθε περίπτωση, θα προϋποθέτει την εφαρμογή στην Eurojust του άρθρου 16 παράγραφος 2 της συνθήκης για τη λειτουργία της Ένωσης, η οποία υποχρεώνει το νομοθέτη να θεσπίζει κανόνες για την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από όλα τα όργανα και οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διαβούλευση του κοινού εποπτικού οργάνου

43. Τέλος, η πρωτοβουλία αναγνωρίζει το συμβουλευτικό ρόλο του κοινού εποπτικού οργάνου. Αρκετές αποφάσεις μπορούν να ληφθούν μόνο μετά από διαβούλευση με το κοινό εποπτικό όργανο. Η αναγνώριση αυτή πρέπει να χαιρετιστεί. Σε ορισμένα σημεία μάλιστα ο ρόλος του θα μπορούσε ακόμη και να ενισχύεται εάν το συλλογικό όργανο της Eurojust είναι υποχρεωμένο όχι μόνο να διαβουλευτεί με το κοινό εποπτικό όργανο αλλά και να ακολουθεί τη συμβουλή του (βλέπε σημεία 29 και 36 ανωτέρω).

VI. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Ως προς τη διαδικασία

44. Ο ΕΕΠΔ εκφράζει τη λύπη του επειδή τα κράτη μέλη δεν ζήτησαν τη γνώμη του, αφού μάλιστα ένα σημαντικό μέλος της πρωτοβουλίας επικεντρώνεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και στις προϋποθέσεις που την επιτρέπουν.

Ως προς την απουσία αξιολόγησης επιπτώσεων

45. Η πρωτοβουλία θα πρέπει να είχε συνοδευτεί όχι μόνο από αιτιολογική έκθεση, αλλά και από αξιολόγηση επιπτώσεων, αμφότερα απαραίτητα στοιχεία για τη βελτίωση της διαφάνειας και, γενικότερα, της ποιότητας της νομοθετικής διαδικασίας. Τα έγγραφα αυτά θα μπορούσαν να έχουν στοιχειοθετήσει τον επείγοντα χαρακτήρα της τροποποίησης της απόφασης 2002/187/ΔΕΥ.

Ανάγκη βελτίωσης του νομικού πλαισίου της Eurojust

46. Ο ΕΕΠΔ κατανοεί την ανάγκη βελτίωσης του νομικού πλαισίου της Eurojust προκειμένου να καταστεί περισσότερο αποτελεσματική. Πρόκειται για έναν οργανισμό σε ανάπτυξη. Ο ΕΕΠΔ παρατηρεί ότι:
- οι τροποποιήσεις διευρύνουν τις δυνατότητες επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και, συνεπώς, επισύρουν πρόσθετους κινδύνους για την προστασία των δεδομένων·
 - η Eurojust ανταλλάσσει πληροφορίες στο πλαίσιο πολύ διαφορετικών μεταξύ τους νομικών συστημάτων, με διαφορετικές νομικές (και συνταγματικές) απαιτήσεις όσον αφορά τη χρήση και την πρόσβαση στις πληροφορίες αυτές.

Είναι επίσης απαραίτητο για τους λόγους αυτούς να θεσπιστούν νέοι κανόνες βάσει ανάλυσης των αδυναμιών των υφιστάμενων κανόνων και της προσδοκώμενης αποτελεσματικότητας των νέων διατάξεων.

Συνθήκη της Λισσαβόνας

47. Η γνωμοδότηση αναφέρει τέσσερα επιχειρήματα υπέρ της αναμονής έως την έναρξη ισχύος της συνθήκης της Λισσαβόνας. Αυτά είναι τα ακόλουθα:
- επιτρέπει να ληφθούν στο ακέραιο υπόψη τα καθήκοντα που αναφέρονται στο άρθρο 85 της συνθήκης για την λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης·
 - αναγνωρίζει το ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ως συννομοθέτη και συντελεστή στην αξιολόγηση των δραστηριοτήτων της Eurojust·
 - επιτρέπει στην Επιτροπή και στο Δικαστήριο να ελέγχουν την εφαρμογή των διατάξεων στα κράτη μέλη και αποφεύγεται η υπαγωγή των νέων διατάξεων στις εξαιρέσεις του τίτλου VII του πρωτοκόλλου 36 της συνθήκης της Λισσαβόνας·
 - επιτρέπει να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις από την κατάργηση της διάρθρωσης σε πυλώνες, πράγμα που θα μπορούσε να οδηγήσει σε εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 στην Eurojust.

Για τις διατάξεις σχετικά με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα

48. Πρέπει να γίνει αναφορά στην απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου για την προστασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υφίστανται επεξεργασία στο πλαίσιο της δικαστικής και αστυνομικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις. Οι κατάλογοι των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία μπορεί να τύχουν επεξεργασίας δυνάμει του άρθρου 15 παράγραφοι 1 και 2 θα πρέπει να παραμείνουν κλειστοί. Χρειάζονται διευκρινίσεις ως προς τα νέα δεδομένα που προστίθενται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο ιβ).

Ως προς τις σχέσεις με τους εξωτερικούς εταίρους

49. Ο ΕΕΠΔ αντιτίθεται στην ανταλλαγή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, μεταξύ της Eurojust και του Παγκόσμιου Οργανισμού Τελωνείων.

50. Ως προς τη σχέση με την Ευρώπη, θα πρέπει να εξεταστεί η δυνατότητα διατήρησης του ισχυουσών ρυθμίσεων, με την προϋπόθεση ότι:
- α) αυτό δεν θα θίξει τη θέση των εθνικών μελών της Eurojust και του συλλογικού οργάνου όσον αφορά τις πληροφορίες·
 - β) οι διαρθρωτικοί δεσμοί μεταξύ των δύο οργάνων είναι αρκετά δυνατοί προς εξασφάλιση συνεργασίας και αποφυγή επικαλύψεων.
51. Ως προς τη συνεργασία με τις αρχές τρίτων χωρών, συνιστάται να χρησιμοποιηθεί η παρούσα τροποποίηση της απόφασης του Συμβουλίου η οποία διευρύνει περαιτέρω το πεδίο των ανταλλαγών με τρίτες χώρες, προκειμένου να ενσωματωθεί στην απόφαση του Συμβουλίου διαδικασία αξιολόγησης της βασιμότητάς τους.

Ως προς την εποπτεία

52. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει την προσθήκη που προτείνεται στο άρθρο 23 παράγραφο 10, σύμφωνα με την οποία η Γραμματεία του εποπτικού οργάνου μπορεί να βασίζεται στην πραγματογνωμο-

σύνη της γραμματείας που θεσπίστηκε με την απόφαση 2000/641/ΔΕΥ του Συμβουλίου.

53. Ο ΕΕΠΔ συνιστά να περιληφθεί διάταξη παρεμφερής εκείνης του άρθρου 38 παράγραφος 5α της πρότασης απόφασης του Συμβουλίου για την ίδρυση Ευρωπαϊκής Αστυνομικής Υπηρεσίας (Ευρώπη), προκειμένου να θεσπιστεί ότι εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 45/2001 στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σχετικά με το προσωπικό της Ευρώπη.
54. Ο ΕΕΠΔ χαιρετίζει τις διατάξεις για το συμβουλευτικό ρόλο του κοινού εποπτικού οργάνου οι οποίες θα μπορούσαν μάλιστα να ενισχυθούν σε ορισμένα σημεία.

Βρυξέλλες, 25 Απριλίου 2008.

Peter HUSTINX

Ευρωπαϊός Επόπτης Προστασίας Δεδομένων